

Attuning

Aura Satz

Comissària: Carolina Jiménez

Museu de la Música de Barcelona

9/11/2023 — 7/1/2024

Com un d'aquests mots encreuats infantils consistents en una pàgina plena de punts numerats que, en unir-los amb línies, ens dibuixen la silueta d'un animal o d'un personatge recognoscible. Aquesta exposició pren aquest desplaçament de la mà sobre el paper com una manera d'abordar el cinema d'Aura Satz. La diferència consisteix en el fet que aquí els punts no estan numerats. Existeixen, però cap notació pot fixar-los. El traçat del contorn es converteix així en un procediment fugisser, canviant, intercanviable, però també precís i generatiu. Les connexions succeeixen en una dimensió experiencial sense prescripció. Succeeixen en un desenvolupament més pròxim, afectiu i sensual.

Attuning es centra en un conjunt particular d'obres dins del cos de treball d'Aura Satz a partir d'alguns punts cecs –que no sords– del relat dominant de la música electrònica i les convencions que els han mantingut. L'artista retrata una sèrie de compositores que han estat rellevants per al desenvolupament de la música electroacústica i les tecnologies vinculades a la creació de sons electrònics. L'exposició presenta *Oramics: Atlantis Anew*, 2011, concebuda en homenatge a Daphne Oram; *Little Doorways to Paths Not Yet taken*, 2016, un perfil intimista de l'estudi de la compositora estatunidenca Laurie Spiegel i *Hacer una diagonal con la música*, 2019, amb la compositora electroacústica Beatriz Ferreyra, impulsora, al costat de Pierre Schaeffer, de la música concreta.

Aura Satz no dirigeix pel·lícules. Ella diu que el cinema és la “excusa” que li permet passar temps al costat de les compositores que admira. Si bé, sabent el rigor d'investigació que la seva obra sustenta, tal afirmació només pot aprehendres com l'indici d'un posicionament més radical d'enunciació com a cineasta. Tergiversant els preceptes fílmics, Satz incorpora la mirada embadalida d'una fan i converteix les seves pel·lícules en un acte de generositat. Una capacitat entesa com una cosa més semblant a l'accepció francesa de *attendre*: esperar, parar-se a pensar, atendre. Parar esment, suprimir la pròpia veu per a fer lloc a la de les altres. Això és, escoltar. Perquè més que un llenguatge en el qual convergeix l'escolta, el cinema d'Aura Satz és un

context d'escolta. No per res, el verb *attune* serveix de títol a aquesta exposició en la seva forma gerundi. De traducció equívoca al castellà o català, *Attuning* pertany a la mateixa família etimològica que *attendre* i *expressaria* una manera d'atenció que va més enllà de l'empatia momentània per a donar pas a una presència sostinguda que possibilita la relació.

Així, el diàleg s'erigeix com una metodologia tant investigativa com compositiva per a Satz. Amb una marcada preferència per la fragmentació, el muntatge de les seves pel·lícules desplega una clara empremta musical. El pla detall o els sons diegètics marquen un ritme que prioritza la capacitat de narració de l'absent. Potser per això, mai es mostren els rostres de les compositores en pantalla. Un codi d'edició autoimposat que s'incompleix en el cas de Beatriz Ferreyra, “perquè mirant com a mira a la cambra, no vaig poder resistir-me”, reconeix Satz. Importa el que es veu però també el que no es veu. Importa el que se sent, però sobretot el que no se sent. Els silencis juguen llavors un paper fonamental, interrompent la paraula semàntica, transformant-la en experiència. La sonoritzen, fent-la ressonar.

Encara que cada retrat –com cada biografia– posseeix els seus itineraris particulars, una llista pròpia de racons en els quals situar la càmera, en les tres pel·lícules destaquen les imatges en les quals la càmera es deté a les mans de les compositores. Aquest gest funcionaria com una operació doble per a, d'una banda, fer visible la correspondència entre l'experiència filmar i l'experiència física del so, i per una altra, per a testificar el delicat equilibri entre la mà i l'oïda que les compositores estableixen amb el seu equip. En reorientar l'atenció cap al gest minuciós, la composició musical es revela com un treball més reproductiu que productiu. Satz desbarata així el determinisme tecnològic associat a la producció de música electrònica aixecant una mena de sobirania tecnològica domèstica o quotidiana amb eines DIY/DIWO¹. La cambra recull el repertori d'innovacions de Ferreyra i les seves tècniques amb la taula de mesclades, els delicats dibuixos que comprenia el Oramics Machine de Oram sobre banda de pel·lícula i la memorabilia pop del Music Mouse desenvolupat per Spiegel. El fer musical se'ns mostra a través d'una sèrie de membranes d'amb-tacte entre l'escolta i el maneig –amb les mans– de la cinta, els faders, o les perillades d'equalització. Però també, com a interfície entre l'escolta i la manipulació més rudimentària de la frontissa d'una porta en ajustar-se, o –caldrà dir– en entonar-se.

De manera més latent que evident, Satz torsiona un altre guió previsible: el de les anomenades “pioneres” de la música electrònica, que semblés esmenar un desequilibri o deute històric,

¹ DIY (Do It Yourself/Fes-ho tu mateix)/ DIWO (Do It With Others/Fes-ho amb altres). En la cultura *maker*, aquests acrònims expressen formes d'aprenentatge oberts i col·laboratius.

malgrat reincidir en molts casos en les estructures heteropatriarcales en les quals a penes s'ha admès a un petit nombre de dones “excepcionals” o “visionàries”, en lloc de qüestionar per què aquestes estructures deixen tan poc marge a la diferència. Enfront de les pretensions dels relats d'èxit més grandiloqüents, Aura Satz se situa del costat de les petites expressions i actituds. El seu treball ens ofereix un lloc privilegiat des del qual començar un moviment de reparació, capaç de compondre una genealogia singular –indissociablement plural– que permeti disputar la història patrilinial de la producció de música electroacústica.

Carolina Jiménez

El dia 23 de novembre a les 18:30h en la Filmoteca de Catalunya tindrà lloc una sessió d'escolta de les composicions telefònic-sonores d'Aura Satz, *Dial Tone Dron*, 2014, amb Pauline Oliveros i Laurie Spiegel, i *Tone Transmissions*, 2020, amb Éliane Radigue, Julia Eckhardt i Rhodri Davies. Per a aquesta activitat comptarem amb la presència de l'Aura Satz. Després de l'escolta de les dues peces, l'Aura Satz dialogarà amb la Carolina Jiménez, comissària del cicle *Attuning*.

Agraïments:

Artium Museoa. Museo de Arte Contemporáneo del País Vasco

Un projecte de

Museu de la Música de Barcelona, Filmoteca de Catalunya & LOOP